

แหล่งที่มาของเงินทุนและการใช้เงินทุนของบริษัทเงินทุน

ก. แหล่งที่มาของเงินทุน

การดำเนินงานของบริษัทเงินทุนนั้น เงินทุนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดซึ่งบริษัทจะต้องหาให้ได้มากพอที่จะดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่น แหล่งที่มาของเงินทุนของบริษัทเงินทุนนั้นมีอยู่หลายแหล่ง คือ

1. ทุน (ทุนสามัญ) จะเป็นแหล่งเงินทุนแหล่งแรกของบริษัท ตามประกาศของกระทรวงการคลัง กำหนดให้การประกอบธุรกิจเงินทุนจะกระทำได้ก็แต่ในรูปของบริษัทจำกัดเท่านั้น ดังนั้น ธุรกิจเงินทุนทุกแห่งจึง เป็นบริษัทจำกัดและมีทุนในรูปของทุนสามัญ โดยกฎหมายกำหนดให้มีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท และมีทุนซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท กฎหมายฉบับนี้ประกาศ ณ วันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2515 มีบริษัทเงินทุนบางบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนไม่ถึงตามกำหนดนี้ อย่างไรก็ตามได้ให้โอกาสแก่บริษัทเหล่านี้ได้เริ่มทุนจนถึงระดับที่กำหนดโดยให้เวลาภายใน 5 ปีนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ หมายความว่า ภายในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2520 บริษัทเงินทุนทุกแห่งจะต้องมีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท

2. หุ้นกู้ มีลักษณะเป็นหนี้สินระยะปานกลางหรือระยะยาว บริษัทเงินทุนเมื่อต้องการเงินทุนเพิ่มเติม อาจออกหุ้นกู้และจำหน่ายให้แก่ผู้สนใจหรือผู้ที่ต้องการ หุ้นกู้จะมีกำหนดระยะเวลาการไถ่ถอนคืนที่แน่นอน อัตราดอกเบี้ยกำหนดตายตัว และจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ผู้ถือหุ้นทุกปี ปีละครั้งหรือมากกว่านั้น จนกว่าจะถึงกำหนดไถ่ถอน แหล่งเงินทุนนี้มีข้อดีคือ ไม่ทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นกระจายออกไป ดอกเบี้ยที่จ่ายอยู่ในอัตราที่แน่นอน แม้บริษัททำกำไรได้มากก็ไม่ต้องเพิ่มดอกเบี้ยจ่ายเหมือนการจ่ายเงินปันผล และยังทราบกำหนดระยะเวลาไถ่ถอน ทำให้บริษัทสามารถเตรียมเงินไว้จ่ายคืนได้ นอกจากนี้ ดอกเบี้ยหุ้นก้วยังสามารถนำมาหักเป็นค่าใช้จ่ายก่อน เมื่อคำนวณภาษีเงินได้ของบริษัทได้ ส่วนข้อเสียของการออกหุ้นกู้คือ ต้องจ่ายดอกเบี้ยอย่างสม่ำเสมอตามอัตราและระยะเวลาที่กำหนด แม้ในสภาวะ

ที่บริษัทประสบปัญหาทางการเงิน จะหยุดจ่ายดอกเบี้ยหุ้นเหมือนเงินปันผลไม่ได้ และอีกประการหนึ่ง ราคาคอกเบี้ยที่ต้งไว้สำหรับหุ้นจะคงอยู่ในอัตราที่สูงไล่เลี่ยกับระดับอัตราดอกเบี้ยของตลาดจึงจะดึงดูดให้มีผู้สนใจลงทุนกับหุ้นของบริษัทเงินต้นนั้น ๆ ได้

3. สถาบันการเงิน ในที่นี้หมายถึงสถาบันการเงินอื่นที่มีโฆษณาชวน เช่น บริษัทเงินต้นอื่น บริษัทประกันภัย เป็นต้น สถาบันการเงินเหล่านี้จะเป็นแหล่งเงินทุนในรูปของเงินกู้เป็นส่วนใหญ่ ทั้งระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว เงินกู้นี้จะถูกมาในลักษณะเป็นก้อน และเมื่อใช้คืน อาจจะผ่อนชำระเป็นงวด ๆ หรือทั้งจำนวนในคราวเดียวกัน อัตราดอกเบี้ยแล้วแต่จะตกลงกันระหว่างผู้กู้กับผู้ใหญ่ แต่ไม่เกินที่กฎหมายกำหนด เงินกู้ขึ้นจะมีผลคืออย่างเต็มที่ตามบริษัทที่กู้ไปได้นำไปลงทุนหาผลประโยชน์ได้หมดทั้งจำนวน ถ้าขณะใดบริษัทไม่พอใจ เงินกู้หาผลประโยชน์อย่างเต็มที่ทั้งจำนวนแล้ว หมายความว่า บริษัทต้องเสียดอกเบี้ยไปโดยเปล่าประโยชน์ในขณะนั้น ดังนั้น บริษัทเงินต้นใดที่จะหาแหล่งเงินทุนและกำหนดจำนวนเงินที่จะกู้ ควรให้แน่ใจเสียก่อนว่า มีความต้องการเงินก้อนนั้นจริง ๆ และมีช่องทางหาผลประโยชน์ได้คุ้มทุนอยู่อย่างพร้อมเพรียงแล้ว

นอกจากนี้ สถาบันการเงินด้วยกันสามารถทำการกู้ยืมเงินกันในระยะเวลานั้นมาก เช่น เพียง 1 - 2 วัน หรือกว่านั้น ที่เรียกว่า Call money หรือ Call loan ซึ่งผู้ให้กู้ยืมจะเรียกเงินคืนเมื่อใด หรือผู้กู้จะคืนเมื่อใดก็ได้ ส่วนมากมีเพียงเงินฝากให้แจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้าก่อน 1 วันเท่านั้น การคิคดอกเบี้ยก็คิคกันเป็นวัน อีกลักษณะหนึ่งคือการกู้ในรูปของตั๋วสัญญาใช้เงิน

4. ธนาคาร แหล่งเงินทุนที่สำคัญและใช้กันอยู่ทุกบริษัทเงินต้นคือ ธนาคารพาณิชย์ โดยเฉพาะในรูปของเงินกู้เบิกเกินบัญชี อันหมายถึงเงินส่วนที่ธนาคารยอมให้ถอนไปใช้ได้เกินจำนวนเงินที่มีฝากไว้กับธนาคาร โดยธนาคารจะมีขีดจำกัดกำหนดไว้ให้เกินได้จำนวนหนึ่ง การคิคดอกเบี้ยของธนาคารจะคิดเป็นรายวัน เฉพาะยอดที่เบิกเกินบัญชีของวันนั้น ๆ ยอดเงินเบิกเกินบัญชีสูงและคงยอดอยู่หลายวัน ดอกเบี้ยจ่ายจะสูง และในทางกลับกัน ถ้ายอดเงินเบิกเกินบัญชีต่ำ ระยะเวลานั้น ดอกเบี้ยก็ต่ำ วันที่ไม่มียอดเงินเบิกเกินบัญชี ก็ไม่ต้องคิคดอกเบี้ยของวันนั้น นับเป็นข้อดีประการหนึ่งของเงินเบิกเกินบัญชี แต่ดอกเบี้ยของเงินกู้ประเภทนี้มักจะสูงกว่าดอกเบี้ยของเงินทุนแหล่งอื่น ๆ

5. สาธารณชนในรูปของตัวสัญญาใช้เงิน เงินทุนที่มาจากสาธารณชนนั้นจะอยู่ในรูปของตัวสัญญาใช้เงิน คือผู้ที่มีความสนใจจะลงทุนหรือฝากเงินกับบริษัทเงินทุนใดไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล แม้แต่บริษัทเงินทุนด้วยกันเองก็ทำได้ เพียงแต่จ่ายเงินที่โครงการจะฝากมาให้กับบริษัทเงินทุนนั้น แล้วผู้รับฝากจะออกตัวสัญญาใช้เงินให้ มีข้อความต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด และเงื่อนไขตามที่ผู้ฝากโครงการ อาจเป็นตัวที่ใช้คืนเมื่อเห็น หรือเป็นตัวที่กำหนดระยะเวลาใช้คืนเมื่อครบกำหนด เช่น 1 เดือน 3 เดือน 6 เดือน 1 ปี หรือ 2 ปี เป็นต้น ผลตอบแทนของตัวสัญญาใช้เงินคือดอกเบี้ย โดยอัตราดอกเบี้ยจะสูงขึ้นตามลำดับเมื่อระยะเวลาฝากนานขึ้น การจ่ายดอกเบี้ยบางบริษัทจ่ายเป็นระยะ ๆ เช่น ทุกเดือน ๆ ละครั้ง หรือทุก 3 เดือน บางบริษัทก็จ่ายเมื่อตัวครบกำหนดแล้ว แต่ส่วนใหญ่จะให้เลือกแล้วแต่ความต้องการของผู้ฝากเงิน บางแห่งระบุจำนวนเงินหน้าตัวเมื่อครบกำหนดโดยรวมเงินต้นและดอกเบี้ยไว้ด้วยกัน เป็นชนิดที่ผู้ฝากรับดอกเบี้ยครั้งเดียวเมื่อตัวครบกำหนดและบริษัทมักจะคิดดอกเบี้ยทบต้นให้ด้วย มีข้อดีคือ อัตราดอกเบี้ยไม่สูง เมื่อเทียบกับแหล่งเงินทุนอื่น ทราบกำหนดเวลาที่แน่นอนในการจ่ายคืนเงินต้น ตัวสัญญาใช้เงินนี้จึงเป็นแหล่งเงินทุนที่ใหญ่และสำคัญที่สุดของบริษัทเงินทุน เกือบทุกแห่ง

ข. การใช้เงินทุน

การใช้เงินทุน หมายถึง การนำเงินทุนที่หามาได้จากแหล่งต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วไปลงทุนเพื่อหาผลประโยชน์ตอบแทน ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับมานั้นต้องมากเพียงพอสำหรับการจ่ายค่าใช้จ่ายอื่นเป็นต้นทุนของเงินทุน ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และมีผลกำไรบ้าง บริษัทจึงจะตั้งอยู่ได้ การใช้เงินทุนนี้ บางครั้งหรือบางแห่งก็ใช้ไปในรูปของแหล่งเงินทุนของธุรกิจอื่น อาจเป็นการอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรมใด ๆ ทั่วไปก็ได้ บางแห่งก็เป็นแหล่งเงินทุนของเอกชนรายย่อย ๆ ทั่วไป ตามประกาศของกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 (7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ข้อ 1 ได้กำหนดลักษณะของการลงทุนของบริษัทเงินทุนไว้ 4 แบบดังกล่าวดังนี้ คือ

1. กิจการเงินทุนเพื่อการพาณิชย์
2. กิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนา
3. กิจการเงินทุนเพื่อการจำหน่ายและบริโภค
4. กิจการเงินทุนเพื่อการเคหะ

บริษัทเงินทุนส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปในการลงทุนด้านใดด้านหนึ่ง และมีด้านอื่นเป็นส่วนประกอบบ้าง ทั้งนี้เพราะแต่ละบริษัทก็มีความสามารถพิเศษหรือความสามารถเฉพาะอย่างอยู่ในแบบใดแบบหนึ่ง โดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าบริษัทนั้นจะเน้นหนักในด้านใดด้านหนึ่ง แต่เมื่อรวมกันแล้ว จะมีลักษณะการลงทุนดังนี้

1. **ตัวสัญญาใช้เงิน** มีลักษณะเหมือนกับแหล่งที่มาของเงินทุน เพียงแต่บริษัทผู้ลงทุนเป็นฝ่ายนำเงินไปฝากกับสถาบันรับฝากอื่น ๆ อาจเป็นเพราะสถาบันทางธุรกิจที่รับฝากนั้นให้ผลตอบแทนคือดอกเบี้ยแก่ผู้ฝากในอัตราที่สูงเพียงพอคุ้มกับต้นทุนของผู้ฝาก หรือการฝากในระยะสั้น ๆ ในขณะที่กิจการมีเงินเหลือในบางขณะ ถึงแม้จะได้รับดอกเบี้ยในอัตราที่ไม่สูงนัก แต่เป็นการดีกว่าที่จะปล่อยเงินไว้เฉย ๆ ผู้ที่ออกตัวสัญญาใช้เงินหรือผู้รับฝากนั้นก็ให้นำเงินนั้นไปลงทุนแบบใดแบบหนึ่งใน 4 แบบข้างต้นหรือมากกว่าหนึ่งแบบก็ได้

2. **การซื้อลดตัวเงิน** หมายถึงการที่บริษัทเงินทุนรับซื้อลดตัวเงินที่ลงวันที่ล่วงหน้า (คือยังไม่ถึงกำหนดเวลาที่ผู้จ่ายเงินจะจ่ายเงินตามจำนวนที่ระบุไว้ในตราสารนั้น) โดยคิดส่วนลดจากผู้ให้นำตัวเงินนั้นมาขายลด อัตราดอกเบี้ยที่คิดจากการซื้อลดตัวเงินนั้นจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกับระดับอัตราดอกเบี้ยโดยทั่วไป ทั้งนี้ ยังขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือของตัวเงินฉบับนั้นอีกด้วย

3. **การใหญ่เงินเป็นจำนวนมากและใช้คืนทั้งจำนวนหรือผ่อนชำระ** สถาบันธุรกิจหลายลักษณะที่กู้ยืมเงินจากบริษัทเงินทุนทั้งจากอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และพาณิชย์กรรม รวมทั้งการเคหะ การใหญ่เงินมักจะมีระยะเวลาตั้งแต่ปานกลางขึ้นไปคือตั้งแต่หนึ่งปี หรืออย่างน้อยก็หลายเดือน ผลประโยชน์ที่ผู้ใหญ่ได้รับจะอยู่ในรูปของดอกเบี้ย ส่วนจะอยู่ในระดับอัตราใดขึ้นอยู่กับข้อตกลงกันระหว่าง 2 ฝ่าย แต่คงไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ ในขณะนี้คือร้อยละ 15 ต่อปี ซึ่งอัตรานี้รวมถึงดอกเบี้ยทุกชนิดที่บริษัทเงินทุนคิดจากผู้อื่นได้

4. **การลงทุนในหุ้นสามัญ หุ้นกู้ และพันธบัตร** บริษัทเงินทุนบางแห่งอาจจะไปซื้อหุ้นสามัญหรือหุ้นกู้ของบริษัทอื่น ๆ ไปได้ เป็นการหารายได้อีกทางหนึ่ง แต่การซื้อหุ้นสามัญหรือหุ้นกู้ของบริษัทอื่นนั้น มีประกาศของกระทรวงการคลังกำหนดจำนวนเงินสูงสุดที่จะลงทุนได้ หรือกำหนดอัตราส่วนกับเงินกองทุนตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดควยความ

เห็นชอบของรัฐมนตรีไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย

ส่วนพันธบัตรนั้น หมายถึงพันธบัตรรัฐบาลหรือพันธบัตรของรัฐวิสาหกิจใดอันมี รัฐบาลเป็นผู้ค้ำประกัน กฎหมายได้กำหนดให้บริษัทเงินทุนทุกบริษัทต้องถือพันธบัตรลักษณะ นี้ไว้เป็นอัตราส่วนกับเงินที่บริษัทเงินทุนรับฝากจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล (ขณะนี้ตาม กฎหมายกำหนดให้ถือพันธบัตรไว้ไม่น้อยกว่า 7 % ของยอดเงินรับฝากจากบุคคลธรรมดา และไม่น้อยกว่า 3 % ของยอดเงินรับฝากจากนิติบุคคล) พันธบัตรเหล่านี้จะมีผลตอบแทนใน รูปของดอกเบี้ย โดยทั่วไปอัตราดอกเบี้ยของพันธบัตรค่อนข้างต่ำ ทำให้ไม่คุ้มทุน เมื่อเทียบกับ ทุนของเงินทุน แต่บริษัทเงินทุนก็จำเป็นที่จะต้องถือไว้ส่วนหนึ่งเสมอ

5. การให้กู้ยืมเงิน เพื่อให้ใช้เกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าโดยชำระราคาเป็น งวด ๆ หรือโดยเช่าซื้อ บริษัทเงินทุนต่าง ๆ จะมีการลงทุนเน้นหนักไปในด้านใดก็ตามหนึ่ง เช่น ให้เงินกู้แก่อุตสาหกรรมจักรวรรดิหิน ชายฉนวนบานพร้อมที่กิน เป็นต้น การให้กู้ยืมเงิน เพื่อการจำหน่ายสินค้าโดยเช่าซื้อก็เป็นวิธีการหนึ่งที่มีบริษัทเงินทุนนิยมการลงทุนแบบนี้กันมาก ตามตัวบทกฎหมายมีความต้องการให้บริษัทเงินทุนปล่อยเงินกู้ยืมให้แก่ธุรกิจที่จำหน่ายสินค้าให้ แก่ผู้บริโภคโดยการผ่อนชำระหรือการเช่าซื้อ แต่ส่วนใหญ่ในขณะนี้ บริษัทเงินทุนจะปล่อยสิน เชื่อให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง มีวิธีการที่สามารถกล่าวได้โดยย่อ ๆ คือ เมื่อมีลูกค้าที่มีความ จำเป็นหรือต้องการจะซื้อสินค้าใด แต่ขณะนั้นยังมีเงินสดไม่เพียงพอ หรือพอแต่ลงทุนคนอื่น ไว้ หรือไม่ต้องการซื้อสินค้านั้นด้วยเงินสดของตนเองด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งก็ตาม และบริษัท ห้างร้านที่ขายสินค้านั้นไม่มีระบบการขายสินค้าด้วยเงินผ่อน หรือมีแต่ลูกค้าคิดคดไม่สะดวก ลูกค้านั้นก็จะมาติดต่อกับบริษัทเงินทุนที่มีธุรกิจทางการรับผ่อนชำระค่าสินค้าประเภท นั้น ๆ เมื่อตกลงกันได้ บริษัทเงินทุนจะจ่ายเงินค่าสินค้านั้นทั้งจำนวนหรือส่วนใหญ่ (คือ ถ้าลูกค้ามีการวางเงินครั้งแรก บริษัทจะจ่ายที่เหลือให้จนครบตามมูลค่าของสินค้า) ให้แก่ ผู้จำหน่ายสินค้าไปก่อน แล้วให้ลูกค้านั้นผ่อนชำระค่าสินค้านั้นแก่บริษัทเงินทุนทีละเล็กทีละน้อย ตามกำลังความสามารถของตนเป็นงวด ๆ งวดละเท่า ๆ กัน โดยบริษัทเงินทุนจะคิด ผลตอบแทนรวมทั้งเงินต้นเป็นจำนวนเงินที่จะต้องผ่อนชำระทั้งหมด ระยะเวลาการผ่อน ชำระปรกติราว 12 - 36 เดือนสำหรับสินค้าที่จำหน่ายและบริโภคโดยทั่ว ๆ ไป หาก เป็นการผ่อนบ้านหรือที่ดินก็อาจจะยาวนานรวม 10 - 20 ปี สินค้าในปัจจุบันที่ประชาชน

สามารถเช่าซื้อโดยวิธีผ่อนชำระนี้มีตั้งแต่เครื่องใช้ไฟฟ้า เฟอร์นิเจอร์ จนกระทั่งถึงรถยนต์ ซึ่งนับเป็นสินค้าที่มีบริษัทเงินทุนทำการให้เช่าซื้อคือทำการลงทุนอยู่เป็นจำนวนมาก ประมาณว่า มีเงินทุนที่หมุนเวียนอยู่ในธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์ขณะนี้ไม่ต่ำกว่า 1,000 ล้านบาท และมีรถยนต์ที่อยู่ในภาวะเช่าซื้ออยู่กับบริษัทเงินทุนนับหมื่นคันในประเทศไทย วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้หยิบยกเอาเรื่อง "การปล่อยสินเชื่อกิจการเช่าซื้อรถยนต์ของบริษัทเงินทุน" มาเขียนถึงในส่วนรายละเอียดต่าง ๆ ตั้งแต่การเริ่มต้นพิจารณาทำข้อซื้อจากลูกค้าจนถึงผ่อนชำระหมดและรถยนต์ได้โอนกรรมสิทธิ์ไปเป็นของผู้เช่าซื้อโดยเรียบร้อย ตลอดจนปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างการผ่อนชำระรถยนต์และวิธีการแก้ไข ส่วนสินค้าประเภทอื่น ๆ นั้น วิธีการบางส่วนจะคล้ายคลึงกัน แต่ปัญหาของยวดยานคอนกรีตจะน้อยกว่า เพราะรถยนต์เป็นสินค้าที่มีราคาสูง เมื่อเทียบกับสินค้าชนิดอื่น เคลื่อนย้ายได้ง่ายแม้จะมีขนาดใหญ่ การคัดแปลงแก้ไขหรือหลวมผ่อนทำได้ง่าย นอกจากนี้ รถยนต์ยังมีการจดทะเบียนไว้กับกองทะเบียนกรมตำรวจ ถึงแม้รถยนต์จะมีใช้สิ่งหาปริมาตรพิเศษอื่นจะต้องจดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ตาม แต่ทะเบียนรถยนต์ที่ทำไว้กับกองทะเบียนก็มีความสำคัญมากเช่นเดียวกัน เพราะจะเป็นประโยชน์สำหรับเจ้าของและสำหรับทางราชการ ขณะเดียวกันทะเบียนรถยนต์ก็ก่อให้เกิดปัญหาได้มาก อีกประการหนึ่ง รถยนต์จะต้องเสียภาษีประจำปี มีการตรวจสอบสภาพของรถยนต์โดยทางกองทะเบียน เหล่านี้สามารถก่อให้เกิดปัญหาได้หลายประการในการทำธุรกิจการปล่อยสินเชื่อกิจการเช่าซื้อรถยนต์

บริษัทเงินทุนใหญ่ ๆ ที่ดำเนินธุรกิจด้านการให้เช่าซื้อรถยนต์ในปัจจุบัน (ซึ่งบางแห่งเป็นบริษัทหลักทรัพย์ด้วย) เช่น บริษัท บางกอกอินเวสต์เมนต์ จำกัด บริษัท คอมเมอร์เชียลทริสต์ จำกัด บริษัท เจเนอรัลไฟแนนซ์ จำกัด บริษัท พาราไฟแนนซ์ จำกัด เป็นต้น
